

vatele a pronajímá v něm byty svým dělníkům. § 5., odst. 4. cit. zákona zapovídá ovšem podnájem (a braní noclehářů) v rodinných domech, ale záповěď ta týká se, jak stížnost právem namítá, očividně jen dělníků, jimž jednotlivé byty jsou pronajaty a dána jest ze příčin zdravotních i mravních, aby dělnické byty nebyly přeplňovány.

Odstavec 5. § 5. naříkaným rozhodnutím uváděn jest patrně nedůvodně, neboť jednak okolnost, že dům jako celek najat jest od majitele akciovou společností, nečelí proti ustanovení, že byty smí býti pronajímány pouze dělníkům, jednak se ustanovení to netýče budov uvedených v odst. 1., nýbrž budov uvedených v odst. 2., § 1., určených ku prodeji dělnictvu.

Ježto tedy naříkané rozhodnutí spočívá na nesprávném právním názoru, musilo býti zrušeno jako nezákonné dle § 7. zákona o správním soudě. (Rozhodnutí nejv. soudu správního ze dne 4. září 1919, č. 3018).

Havlík.

Zprávy spolkové.

Tuto podáváme pro nedostatek místa teprve nyní. Dne 15. února 1919 byla ustavující **výborová schůze**.

Prvním jednatelem zvolen dr. Brychta, druhým jednatelem a knihovníkem nynější r. zem. s. dr. Budík, pokladníkem r. z. s. Purcner a zapisovatelem vrch. mag. r. Janík.

Ve smyslu usnesení valné hromady schválena resoluce, kterou se žádalo, aby nejvyšší soud byl přeložen do Brna.

Rovněž ve smyslu usnesení valné hromady bude prodiskutována otázka redaktorství časopisu pro právní a státní vědu. Otázka nerozřešena jednak pro nedostatek vhodné osoby, jež by redaktorskou funkci mohla zastávat, jednak proto, že by dosavadní redakce spatřovala v provedení usnesení valné hromady nedůvěru k redakci, takže by tato, jmenovitě p. prof. Weyr, se redigování vzdal.

Na návrh dra Minaříka usneseno požádati presidia krajských soudů, aby dala ve svém sídle podnět k založení odboru naší Jednoty.

Za členy přijati pánové: Havlík Bohuslav, práv. prakt. v Brně, Frant. Jäger v Brně, Jaroš Josef, substitut v Brně a Fr. Podlipný, kand. med. v Brně.

Dne 14. června 1919 byla **výborová schůze**.

Na návrh prof. Weyra usneseno utvořiti komitě, jež by připravilo založení právnické akademické organizace a upravilo její poměr k naší Jednotě. Do komitě zvoleni: dr. Brychta, dr. Brdík, r. z. s. Machovský a prof. Weyr.

Administrace Časopisu pro právní a státní vědu svěřena dru Brychtovi.

Za členy Jednoty přijati byli pánové: Bousek Frant., kand. adv. v Brně, dr. Funtíček Frant. v Žabovřeskách, dr. Valenta František, práv. prakt. v Brně, Vysloužil Josef, ausk. v Brně.

Dne 28. června 1919 byla **členská schůze**. Prof. Weyr referoval o rozdělení mandátů mezi sdružené listiny při volbě do obce (§ 48. voleb. obec. řádu.) Debaty se zúčastnili dr. Bulín, r. z. s. Machovský, r. v. z. s. Vácha, dr. Veselý, práv. prakt. Havlík a dr. Bahr.

Dne 2. října 1919 byla **výborová schůze**.

Na návrh p. pres. Krejčího, usneseno uspořádati kol 20. listopadu slavnostní členskou schůzi na počest členů nejvyššího soudu v Brně a členů profesorského sboru právnické fakulty Masarykovy university.

Vzhledem na usnesení poslední výborové schůze vzato na vědomí, že posluchači právnické fakulty v Brně založí si svou organizaci zcela samostatně. Tím odpadla činnost zvoleného komitétu.

Za člena přijat r. v. z. s. p. dr. Otokar Honal, dr. Kuba Radomír, adv. v Uh. Brodě a r. z. s. Fr. Matulík v Olomouci.

Dne 23. října 1919 byla **členská schůze** s přednáškou r. v. z. s. p. Machovského o **manželské rozluce**. Po přednášce byla debata. Zúčastnili se jí pánové: r. v. z. s. Vácha, dr. Krippner, r. z. s. Čížek, dr. Henzl, dr. Bahr, dr. Brychta a pan referent.

Dne 13. a 20. listopadu byla **členská schůze** s přednáškou r. z. s. p. Čížka o **soudní ochraně nájemců**. Referent uvedl množství praktických případů a zdůvodňoval, proč na některé z nich lze použití předpisů na ochranu nájemců a na jiné nikoliv. Při tom se ukázalo, jak jsou patričné zákonné normy nedostatečné a na mnohých místech neurčité. O jednotlivých bodech přednášky bylo diskutováno.

Dne 27. listopadu byla **slavnostní členská schůze** na počest členů nejvyššího soudu a členů profesorského sboru Masarykovy university. — Schůzi zahájil II. místostarosta spolku vicepresident zemského soudu p. Purcner. Uvítal přítomné, jmenovitě pp. členy nejvyššího soudu a profesorského sboru. Zdůraznil význam existence nejvyššího soudu v Brně, jakož i význam Masarykovy university. Přál si, aby theoretická a praktická práce právnická se navzájem doplňovaly a podporovaly. Naše Jednota pak očekává, že jak členové nejvyššího soudu, tak členové učitelského universitního sboru rozmnoží počet jejího členstva a způsobí nový, čilý život v Jednotě.

Za členy nejvyššího soudu odpověděl p. president soudu toho, dr. August Popelka. Prohlásil, že členové jmenovaného soudního tribunálu účastní se rádi práce v naší Jednotě a splní, co se od nich očekává.

Za právnický profesorský universitní sbor poděkoval za uvítání pan prof. dr. Bohumil Baxa. Dovořil, že Masarykova universita v Brně je důsledkem naší politické svobody. Universita je si vědoma svých povinností vůči vědě, vůči studentské mládeži a vůči celé české veřejnosti.

Masarykova universita má nesnadný úkol: jednak probádat předměty, o kterých se za bývalého Rakouska nesmělo psát, jednak odměnit naši vědu. Tato je nejen věcně, ale dokonce i slohově německá. Protože praxe se řídí vědou, pozorujeme na př. i na připravované naší ústavě, že má v sobě prvky německého rázu, na př. vázané volební listiny.

Stran universitních posluchačů jest míti na paměti, že tyto uskutečňují v životě zásady, které přijali za universitního studia. Proto nutno snažiti se, aby universitní mládež nabyla právního citu a právního vědomí. Je třeba míti tento cit, aby byla správně vykládána ústava i zákony. Onen cit a právní vědomí nebylo za Rakouska vyvíňováno, nýbrž naopak, potlačováno. Tím však utrpěl stát sám. Vztah k němu byl zcela vnější, nebyl cítěn. Kde ve státě není smyslu pro právo, tam stát nemá základu.

Co se pak týče národního celku, tu je universita součástí národního vývoje. Je činitelem kulturním, ale též politickým. Masarykova universita jakožto česká universita dostojí svým povinnostem.

Po proslovu p. prof. Baxy zůstali účastníci schůze ve vzájemném rozhovoru.

K úpravě jazykového práva

Soudcovský odbor klubu českých státních úředníků usnesl se ve schůzi dne 6. září 1919 odbývané, doporučiti soudům I. stolice, aby se až

*) Úvahy a návrhy v tomto směru zasílány buďtež na presidenta z. s. v Brně, p. Jos. Purcnera.

do nové ústavní úpravy jazykového práva jinojazyčných státních menšin následně řídily ve věcech jazykových následujícími zásadami:

I. Ve směru věcném:

A) Ve vnitřním úřadování užívá se, jak samozřejmě, bezvýhradně jazyka českého.

B) Pro úřadování vnější (styk se stranami) budiž šetřeno těchto zásad:

1. Protokolární vyjádření stran buďtež sepisována česky, i když přednesena v jazyku německém.

2. Podání v jazyku německém buďtež přijímána, avšak úřední vyřízení na základě jich vydaná staňtež se výlučně v jazyku českém.

3. Německé řeči buďtež připouštěny a v takových případech — pokud toho třeba — německy jednáno, výsledky a rozhodnutí buďtež však protokolovány, pokud se týče vyhotovovány v jazyku českém.

4. Všecky ostatní úkony vnějšího úřadování staňtež se v jazyku českém; týmž jazykem buďtež též protokolovány přednesy svědků německy vypovídajících, při čemž dle potřeby budiž konstatováno, že výpověď svědka přeložena byla.

C) Pro rozhodnutí otázky, pokud při vnějším úřadování ve styku se stranami německými jest užívati jejich jazyka, jest směřodátným národním ráz dotyčného soudního obvodu; předpoklad ten dán jest pouze u soudních obvodů, osídlených obyvatelstvem převážně německým, nebo tak značným procentem německého obyvatelstva, že obvod ten nesporně za jazykově smíšený dlužno pokládati. Za základní jednotku v tomto směru budiž brán vždy soudní okres.

II. Ve směru osobním:

Príslušníci cizího státu nemohou pro sebe reklamovati jazykových práv přiznaných jinojazyčným státním menšinám našeho státu — proto dlužno podání takovýchto osob, učiněná v jiném než v českém jazyce, bezvýmínečně odmítnouti.

Používání shora uvedených zásad opodstatněno jest následujícími důvody:

Ad I. Dle zákona ze dne 28./10. 1918 č. 11 sb. z. a nař. samostatného státu československého vstoupil tímto dnem v život samostatný stát československý.

Přes to, že článkem 2. uvedeného zákona ponechány prozatím v platnosti veškeré dosavadní zemské a říšské zákony jakož i nařízení, tudíž i základní zákony státní, doznávají přece jejich ustanovení změn, pokud tyto plynou z pojmu státní svrchovanosti československého národa a z pojmu státu československého.

Z pojmenování státu, jako »československého« a z toho, že »československý národ je nositelem státní svrchovanosti v tomto novém státě, plyne, že také jazyk tohoto představitele jmenovaného státu jest nejenom jazykem státním — jak zevnitř hranic nového státu, tak i v cizině — ale i výlučným jednacím jazykem jeho úřadů vůbec, právě tak jak tomu bylo dle starých zemských zřízení ve starém historickém státě českém před obnoveným zřízením zemským Ferdinandem II. z r. 1627.

Tím tudíž nastala nutně zase změna v dosavadní rovnoprávnosti jazyka německého s českým, kterážto rovnoprávnost zakládala se v kontinuitě jazykového práva, zavedeného zmíněným »Obnoveným zřízením zemským«, pozměněného jen nepatrně § 13. o. ř. s. a potvrzeného v této své změněné platnosti oběma kabinetními listy ze dne 3. března a 8. dubna 1848, cirkulárním nařízením českého appelačního soudu z 30. května 1848 č. 9535 a konečně článkem XIX. základního zákona státního ze dne 21./12. 1867, č. 143. ř. z.

Tato změna v dosavadním právu jazykovém, nastalá zákonem ze dne 28./10. 1918, č. 11. sb. z. a n. záleží tudíž ve výlučnosti českého jazyka státního ve veškerém úřadování soudů, ať ve vnitřní, ať ve vnější službě jejich.

Tuto výlučnou platnost českého státního jazyka potvrzuje a dokazuje jasně zákon ze dne 2./11. 1918, č. 1. sb. z. a n., jímž se upravuje vyhlásování zákonů a nařízení ve státě českosl., dějeť se podle § 1. cit. zák. platné vyhlásování zákonů a nařízení jedině v jazyku českém a vedle toho vychází sbírka zákonů a nařízení pouze ještě ve znění slovenském, přičemž však znění české jest původním.

Z pojmu výlučnosti českého státního jazyka plynulo by ovšem, že jazyk německý jest úplně vyloučen z jednání stran se soudy a z jednání soudů se stranami. Avšak § 13. o. ř. s. dovoľuje stranám a jejich zástupcům, aby ve svých podáních a přednesech užívali jazyků v zemi obvyklých, tedy v území bývalého království českého i jazyka německého.

Poněvadž ustanovení to bylo zachováno v platnosti nejen citovanými zákonodárnými akty z r. 1848 a 1867, nýbrž i článkem I. úvodního zákona k c. ř. s. a článkem 2. zákona z 28. října 1918, č. 11. sb. zák. a nař. — jest přípustno, aby strany a jejich zástupci užívali jazyka německého, ale jazyk český, jako výlučný státní jazyk, zůstává i v tomto vnějším úřadování soudů oproti stranám též výlučným jazykem »vnějším«.

Jedině z ohledů praktických a faktických tam, kde příslušníci německého národa usídlení hromadně a neměli za starých státních, zákonných a školních poměrů možnost, osvojit si všeobecně znalost nynějšího státního jazyka českého, plyne z pojmu »lidového« státu československého — jeť národ nositelem státní svrchovanosti — právo tam usedlého německého lidu, neznalého státního jazyka, aby se mu dostalo i všech vyřízení v jazyku jemu srozumitelném.

To vše platí ovšem až do nové ústavní úpravy jazykového práva příslušníků cizích národností ve státě československém.

Ad II. Ochrana jazykových práv státních jinojazyčných menšin dána těmto menšinám jako příslušníkům tohoto státu (čl. XIX. st. z. z.). Nemohou tedy tíž nárok vznášeti osoby, jež jsou příslušníky státu cizího.

Musí tudíž ten, kdo pro sebe jazykových práv menšin reklamuje, v případě sporu, svou československou státní příslušnost dokázati.

Není-li sporu, stačí na místě důkazu příslušnosti průkaz neb osvědčení o tom, že osoba ona má v tomto státě své trvalé bydliště. — (U-snesení plenu nejv. správního soudu ze dne 19./3. 1919).

Úmrtí. Dne 10. prosince 1919 zemřel ve věku 64 let v Uh. Hradišti člen naší jednoty Dr. Jan Sedláček.

Oprava chyby tiskové. V posledním čísle, str. 184, v Hovorňě, třetí řádek shora má státi místo »roztomilé náměty«: »rozmanité náměty«.